

УДК 343.31+343.35

DOI <https://doi.org/10.32782/2709-9261-2022-1-5-4>

Качинська Ольга Ігорівна,
студентка III курсу юридичного факультету
(Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука, м. Рівне)
ORCID: <https://orcid.org/0009-0009-9736-7864>

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ АВТОРИТЕТУ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ

У статті досліджено концептуальні проблеми кримінально-правової охорони авторитету органів державної влади, які стосуються системи злочинів і проступків, передбачених ст. 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 351, 351-1, 351-2 КК, окремих недоліків цих заборон. Піддано критичному аналізу відповідні положення проєкту нового КК, виявлено їх позитивні та негативні сторони. Визначено напрями розв'язання зазначених проблем через формування ефективної системи кримінально-правової охорони авторитету органів державної влади.

Ключові слова: кримінально-правова охорона, авторитет, органи державної влади, кримінальне правопорушення, опір, перешкоджання, погроза або насильство, втручання.

Постановка проблеми. Ефективне функціонування держави неможливе без надійної системи кримінально-правової охорони представників законодавчої, виконавчої та судової гілок влади. Важливими елементами цієї системи є кримінально-правові заборони в межах розділу XV Кримінального кодексу України (далі – КК) «Кримінальні правопорушення проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян та кримінальні правопорушення проти журналістів», передбачені ст. 342 «Опір представникові влади, працівникові правоохоронного органу, державному виконавцю, приватному виконавцю, члену громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовцеві, уповноваженій особі Фонду гарантування вкладів фізичних осіб», ст. 343 «Втручання в діяльність працівника правоохоронного органу, судового експерта, працівника державної виконавчої служби, приватного виконавця», ст. 344 «Втручання у діяльність державного діяча», ст. 345 «Погроза або насильство щодо працівника правоохоронного органу», ст. 346 «Погроза або насильство щодо державного чи громадського діяча», ст. 347 «Умисне знищення або пошкодження майна працівника правоохоронного органу, працівника органу державної виконавчої служби чи приватного виконавця», ст. 348 «Посягання на життя працівника правоохоронного органу, члена громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовця», ст. 349 «Захоплення представника влади або працівника правоохоронного органу як заручника», ст. 351 «Перешкоджання діяльності народного депутата України та депутата місцевої ради», ст. 351-1 «Перешкоджання діяльності Рахункової палати, члена Рахункової палати», ст. 351-2 «Перешкоджання діяльності Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України». Аналогічні норми наявні і в інших розділах Особливої частини КК, зокрема в розділі I «Злочини проти основ національної безпеки України» є ст. 112

«Посягання на життя державного чи громадського діяча» та ст. 114-1 «Перешкоджання законній діяльності Збройних Сил України та інших військових формувань», а в розділі XVIII «Кримінальні правопорушення проти правосуддя» – ст. 376 «Втручання в діяльність судових органів», ст. 377 «Погроза або насильство щодо судді, народного засідателя чи присяжного», ст. 378 «Умисне знищення або пошкодження майна судді, народного засідателя чи присяжного», ст. 379 «Посягання на життя судді, народного засідателя чи присяжного у зв'язку з їх діяльністю, пов'язаною із здійсненням правосуддя», однак ці кримінально-правові діяння посягають на інший родовий та безпосередній основний об'єкти кримінального правопорушення. Тому з огляду на обмежений обсяг дослідження ця група деліктів не буде аналізуватися так детально, як посягання на авторитет органів державної влади.

Застосування норм, передбачених ст. 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 351, 351-1, 351-2 КК, у правосудстві діяльності судових та правоохоронних органів ускладнене низкою проблемних питань, пов'язаних як з недосконалістю підстав кримінальної відповідальності за посягання на представників влади, так і з помилками в тлумаченні відповідних положень кримінального законодавства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Актуальні питання кримінально-правової охорони авторитету органів державної влади знайшли відображення в працях В. П. Беленка, Є. В. Блажівського, А. В. Бойка, А. В. Боровика, А. С. Габуди, І. І. Давидович, І. М. Заллялової, І. М. Ізай, В. В. Кузнецова, О. О. Кирбят'єва, В. І. Осадчого, М. В. Сийпюкі, А. М. Удода та інших.

Ці вчені зробили вагомий внесок у розв'язання проблем застосування кримінально-правових норм, передбачених ст. 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 351, 351-1, 351-2 КК, про що йтиметься далі. Водночас низка проблем у цій сфері потребують подальших досліджень з метою пошуку найбільш оптимальних способів їх розв'язання.

Метою статті є дослідження концептуальних проблем кримінально-правової охорони авторитету органів державної влади та формулювання напрямів їх розв'язання.

Виклад основного матеріалу. Дослідження варто розпочати з аналізу відомостей про кількість зареєстрованих кримінальних правопорушень цієї групи та результати їх досудового розслідування (див. табл. 1). Це надає можливість зрозуміти структуру цих деліктів, а також висловити гіпотези про наявність чи відсутність труднощів їх розслідування.

Аналіз зазначених даних свідчить, що в структурі кримінальних правопорушень проти авторитету органів державної влади найбільшу питому вагу зареєстрованих у 2022 р. деліктів становили погроза або насильство щодо працівника правоохоронного органу (ст. 345 КК) – 58,2 % та опір представникові влади, працівникові правоохоронного органу, державному виконавцю, приватному виконавцю, члену громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовцеві, уповноваженій особі Фонду гарантування вкладів фізичних осіб (ст. 342 КК) – 16,4 %. Натомість кримінальних правопорушень, передбачених ст. 351-2 «Перешкоджання діяльності Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України», не обліковано жодного випадку, а за ст. 351-1 «Перешкоджання діяльності Рахункової палати, члена Рахункової палати» – лише один випадок.

Упродовж 2022 року обліковано 816 кримінальних правопорушень проти авторитету органів державної влади. Натомість за цей період у 477 випадках вчинення цих деліктів, що становить 58,5 %, особам вручено повідомлення про підозру, а в 415, що становить 50,9 %, провадження направлені до суду (п.п. 2, 3 ст. 283 КПК). Таким чином, лише в близько половині випадків вчинення кримінальних правопорушень проти авторитету органів державної влади кримінальні провадження направлені до суду. Це може бути обумовлено різними причинами, зокрема і помилками кваліфікації зазначених злочинів і проступків, а також труднощами їх доказування. Певною мірою на зазначені процеси може

впливати і воєнний стан, запроваджений в Україні, адже вчинення злочину з використанням умов воєнного або надзвичайного стану визнається обставиною, що обтяжує покарання під час його призначення, на що детально звертають увагу вчені [2; 3; 4].

Наведені в таблиці 1 статистичні дані також дають підстави стверджувати, що посягання на авторитет представників влади неповнолітні майже не чинять. Принаймні такі випадки майже відсутні за період широкомасштабного вторгнення в Україну у 2022 р., про що свідчить лише один випадок направлення до суду провадження з клопотанням про застосування примусових заходів виховного характеру щодо кримінального правопорушення, передбаченого ст. 342 КК.

Водночас у 4,8 % випадків до суду направлялися провадження з клопотанням про застосування примусових заходів виховного характеру. Це може свідчити про вчинення аналізованих діянь (ідеться насамперед про погрози або насильство щодо працівника правоохоронного органу) неосудними або обмежено осудними особами.

Чи не найбільше проблем кримінальної відповідальності за посягання проти авторитету органів державної влади пов'язано саме з вадами системи кримінально-правових заборон, передбачених ст. 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 351, 351-1, 351-2 КК. На це неодноразово звертали увагу вчені.

Має рацію А. В. Боровик у тому, що неузгодженість положень щодо потерпілих у статтях, що містять підстави кримінальної відповідальності за посягання на представників влади, а також інших осіб породжує проблеми створення різних підходів щодо кваліфікації відповідних кримінальних правопорушень [5, с. 294].

В. В. Кузнецов порушує логічне питання про те, чи доцільно виокремлювати серед потерпілих від злочинів поряд із державним діячем і громадського діяча. Цікаво, що в ст. 344 КК України взагалі не згадується громадський діяч. На його думку, відповідальність за протиправний вплив на громадського діяча (керівника політичної партії) повинна бути закріплена саме в роз-

Таблиця 1

Загальні відомості про кількість зареєстрованих кримінальних правопорушень проти авторитету органів державної влади (2022 р.) [1]

Стаття КК	Обліковано кримінальних правопорушень	Кримінальні правопорушення, у яких особам вручено повідомлення про підозру	Кримінальні правопорушення, за якими провадження направлені до суду (п.п. 2, 3 ст. 283 КПК)	у тому числі		
				з обвинувальним актом	з клопотанням про застосування примусових заходів медичного характеру	з клопотанням про застосування примусових заходів виховного характеру
342	134	72	65	61	3	1
343	46	14	13	13	0	0
344	5	0	0	0	0	0
345	475	366	320	305	15	0
346	14	0	0	0	0	0
347	19	2	1	1	0	0
348	38	21	14	12	2	0
349	53	0	0	0	0	0
351	31	2	2	2	0	0
351-1	1	0	0	0	0	0
351-2	0	0	0	0	0	0
Всього	816	477	415	394	20	1

ділі V Особливої частини КК України «Злочини проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина», тому що вплив на громадсько-громадського діяча (керівника політичної партії) насамперед спрямований на завдання шкоди політичним правам громадян, а не національній безпеці України [6, с. 25–26].

А. В. Боровик правильно підмітив недосконалість переліку державних діячів щодо того, що не всі вони до нього внесені. Наприклад, державними діячами чомусь визнають керівників таких правоохоронних органів, як Національне антикорупційне бюро, Державне бюро розслідування, Бюро економічної безпеки України, однак не визнається голова Національної поліції України. Вадою переліку державних діячів може бути і невіднесення до цієї категорії потерпілих керівника Спеціалізованої антикорупційної прокуратури [7, с. 63].

І. І. Давидович та А. В. Боровиком слушно звертається увага і на необхідність виключення ч. 3 ст. 342 з КК, зокрема з огляду на те, що ч. 3 ст. 342 КК передбачає занадто ускладнене поєднання дій – такий їх «конгломерат» (опір + примусення через насильство або погрози) [5, с. 295; 8, с. 151, 222]. У цьому разі конструкція складеного злочину є необґрунтованою.

Ці та інші проблеми породжують труднощі кваліфікації досліджуваних деліктів, а також унеможливають створення ефективної системи кримінально-правової охорони авторитету органів державної влади. Ідеться щонайменше про правильність кваліфікації окремих випадків цих посягань загалом та за сукупністю кримінальних правопорушень зокрема, їх розмежування, а також відмежування від суміжних діянь, зокрема адміністративних правопорушень.

Помилки під час кваліфікації кримінальних правопорушень проти авторитету органів державної влади можуть призвести до порушення принципу «non bis in idem», правила кваліфікації складених злочинів за однією статтею як одиничного злочину, а також призначення покарання, що не відповідатиме характеру та ступеню суспільно небезпечного вчиненого делікту.

Які ж перспективи вдосконалення кримінально-правової охорони авторитету органів державної влади?

Не можна погодитися з позицією В. І. Осадчого, який обґрунтовував необхідність, можливість і доцільність створення самостійного інституту Особливої частини кримінального права «Злочини проти правоохоронної діяльності», пропонуючи виокремити в самостійних статтях КК підстави кримінальної відповідальності за посягання на життя працівника правоохоронного органу, члена громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовця, погрозу або насильство щодо працівника правоохоронного органу, втручання в діяльність працівника правоохоронного органу, умисне знищення або пошкодження майна працівника правоохоронного органу, захоплення працівника правоохоронного органу як заручника [9, с. 359–361], адже в такий спосіб відбувається не уніфікація, а суттєве збільшення досліджуваних кримінально-правових заборон.

Заслужують на увагу окремі пропозиції, щодо вдосконалення підстав кримінальної відповідальності за злочини, передбачені ст. 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 351, 351-1, 351-2 КК, висловлені й іншими вченими, зокрема Є. В. Блажівським [10], А. В. Бойком [11], А. С. Габудою [12], І. М. Заляловою [13], І. М. Ізай [14], О. О. Кирбят'євим [15], М. В. Сийпловіч [16], А. М. Удод [17] тощо. Вони дозволяють суттєво покращити якість зазначених норм, однак не передбачають

комплексного реформування цієї сфери кримінально-правової охорони суспільних відносин.

Натомість А. В. Боровик, комплексно підійшовши до цієї проблеми, зазначає, що в контексті вдосконалення кримінального законодавства в частині посягань на представників влади слід максимально уніфікувати як потерпілих, так і вчинені щодо них кримінально-протиправні діяння. Водночас щодо уніфікації потерпілих, то тут можливі декілька варіантів: виокремлення посягань на представників влади в самостійні кримінально-правові норми або забезпечення їх кримінально-правової охорони спільно з іншими особами, як-от особи, які надають публічні послуги, представники громадськості тощо [7, с. 60]. Погоджуючись із цим твердженням, варто зазначити, що уніфікувати слід не лише положення щодо потерпілих, а й відповідні діяння через зменшення кількості відповідних кримінально-правових заборон. Адже, наприклад, виникає слушне запитання про те, навіщо серед досліджуваної групи деліктів три самостійні склади перешкоджання, а саме перешкоджання діяльності народного депутата України та депутата місцевої ради (ст. 351 КК), перешкоджання діяльності Рахункової палати, члена Рахункової палати (ст. 351-1 КК), перешкоджання діяльності Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України (ст. 351-2 КК).

У контексті зазначеного заслуговують на увагу положення проекту нового КК. Так, норми, що забезпечують кримінально-правову охорону авторитету органів державної влади, у проекті нового КК розміщені в розділі 9.7 «Кримінальні правопорушення проти авторитету держави та порядку публічного управління» (див. табл. 2).

Наведене свідчить про те, що автори проекту нового КК значно скоротили кількість кримінально-правових заборон, що стосуються посягань на авторитет органів державної влади. Скорочення відбулося саме завдяки уніфікації потерпілих та кримінально-протиправних діянь.

Позитивно оцінюючи положення проекту, А. В. Боровик зауважує, що позитивно видається уніфікація суспільно небезпечних діянь, що посягають на порядок публічного управління та авторитет держави. У КК України для позначення посягань на представників державної влади використано терміни «опір», «втручання», «перешкоджання діяльності», «погрози або насильство», «посягання на життя», «знищення або пошкодження майна», «захоплення як заручника». Натомість у проекті застосовуються терміни «опір», «насильство», «незаконний вплив», «злісна непокора», «погроза» [19, с. 210–211].

Водночас недоліком зазначених положень проекту КК вбачається недостатня диференціація кримінальної відповідальності за досліджувані посягання, адже і опір, і насильство, і втручання визнаються найменш небезпечним діянням – першого ступеня.

Позиція авторів проекту певною мірою узгоджується з кримінальним законодавством окремих зарубіжних країн.

В. П. Беленок за результатами дослідження зарубіжного досвіду (ідеться щонайменше про КК Азербайджану, Іспанії, Казахстану, Норвегії, Румунії, Туреччини, Чорногорії) зазначає, що в кримінальному законодавстві зарубіжних країн підстави кримінальної відповідальності за посягання на правоохоронців здебільшого розміщені в заборонних кримінально-правових нормах, що забезпечують кримінально-правову охорону представників влади, державних службовців. Тому закономірно, що в таких нормах посягання на окремі категорії потерпілих, серед яких правоохоронці, визнано кваліфікуючими чи особливо кваліфікуючими ознаками.

Кримінальні правопорушення проти авторитету держави та порядку публічного управління [18]

Назва статті	Диспозиція	Санкція
Стаття 9.7.6. Опір	Особа, яка здійснила опір: 1) представникові влади, який законно виконує службові обов'язки чи здійснює свої повноваження, 2) особі, яка законно провадить професійну діяльність з надання публічних послуг, або 3) представникові громадськості, який реалізує своє суб'єктивне право в інтересах суспільства	злочин I ступеня
Стаття 9.7.7. Насильство у зв'язку з виконанням особою службових повноважень чи професійних обов'язків, реалізацією суб'єктивного права чи виконанням юридичного обов'язку	Особа, яка застосувала насильство щодо людини (чи її близької людини) у зв'язку з виконанням нею службових повноважень чи професійних обов'язків, реалізацією нею суб'єктивного права або виконанням юридичного обов'язку в інтересах суспільства чи держави	злочин I ступеня
Стаття 9.7.8. Втручання в діяльність особи, яка виконує службові повноваження чи професійні обов'язки	Особа, яка здійснила вплив на особу, що виконує службові повноваження чи професійні обов'язки в інтересах суспільства чи держави, з метою перешкодити виконанню таких повноважень чи обов'язків (крім випадків втручання та перешкоджання, передбачених іншими статтями цього Кодексу)	злочин I ступеня
Стаття 9.7.13. Злісна непокора владі	Особа, яка, будучи зобов'язаною та маючи можливість виконати законну вимогу представника влади: 1) відкрито відмовилася виконати її, 2) не виконала тричі виголошену таку вимогу або 3) закликала іншу особу до непокори такій вимозі	проступок

Серед зазначених категорій потерпілих переважають працівники правоохоронних органів, насамперед поліцейські та судді. З огляду на зазначене, перспективним напрямом реформування кримінального законодавства є уніфікація норм, що забезпечують кримінально-правову охорону представників влади [20, с. 90–91].

Певною мірою цей досвід врахували автори проекту. Ідеться насамперед про те, що однією з ознак, які підвищують на один ступінь тяжкості злочину, передбаченого статтею 9.7.6, є опір поліцейському або військовослужбовцеві Національної гвардії України чи Державної прикордонної служби України під час виконання ним службових обов'язків з охорони громадського порядку чи державного кордону або члену громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону під час реалізації ним свого суб'єктивного права в інтересах суспільства [18].

Висновки. Проблеми кримінальної відповідальності за посягання на авторитет органів державної влади частково пов'язані з вадами системи кримінально-правових заборон, передбачених ст. 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 351, 351-1, 351-2 КК, а саме з відсутністю єдиного уніфікованого підходу щодо як потерпілих представників державної влади, так і вчинених ними діянь. Це породжує різні підходи до кваліфікації зазначених деліктів, їх розмежування, а також відмежування від суміжних діянь, зокрема адміністративних право-

порушень. Помилки під час кваліфікації кримінальних правопорушень проти авторитету органів державної влади можуть призвести до порушення принципу «non bis in idem», правила кваліфікації складених злочинів за однією статтею як одиничного злочину, призначення покарання, що не відповідає характеру та ступеню суспільно небезпечного вчиненого делікту тощо.

За результатами аналізу положень проекту нового КК встановлено їх відповідність аналогічним положенням у КК окремих зарубіжних держав. Виявлено їх позитивні сторони – скорочення кількості норм, що визначають підстави кримінальної відповідальності за посягання на авторитет держави, відбулося завдяки уніфікації потерпілих та кримінально-протиправних діянь. Натомість недоліком зазначених положень проекту КК вбачається недостатня диференціація кримінальної відповідальності за досліджувані посягання.

Розроблення ефективної системи кримінально-правової охорони авторитету органів державної влади можливе в умовах комплексного реформування кримінального законодавства, що передбачатиме скорочення відповідних кримінально-правових заборон через уніфікацію різних категорій потерпілих та вчинених ними діянь, а також здійснення диференціації кримінальної відповідальності за ці делікти з урахуванням характеру їх небезпеки.

Список використаних джерел

1. Статистична інформація. *Офіс Генерального прокурора* : [сайт]. URL: <https://new.gp.gov.ua/ua/posts/statistika>.
2. Вартилицька І. А., Шармар О. М. Особливості кваліфікації кримінальних правопорушень, вчинених в умовах воєнного стану та особливого періоду. *Вісник Асоціації кримінального права України*. 2021. № 1 (15). С. 191–206. DOI: <https://doi.org/10.21564/2311-9640.2021.15.233611>
3. Вознюк А. А. Воєнний та надзвичайний стан як обставини, що впливають на кваліфікацію кримінального правопорушення або призначення покарання. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 6. С. 308–317. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-6/69>
4. Мовчан Р. О. Аналіз законодавчого рішення про посилення кримінальної відповідальності за мародерство. *Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство»*. 2022. № 1. С. 281–285.
5. Боровик А. В. Кваліфікований склад опору: актуальні питання кримінальної відповідальності. *Право і суспільство*. 2023. № 1. С. 288–296. DOI: <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2023.1.42>

6. Кузнецов В. В. Удосконалення кримінально-правового регулювання відповідальності за злочини проти державного діяча. *Питання боротьби зі злочинністю*. 2017. № 33. С. 23–31.
7. Боровик А. В. Проблеми уніфікації потерпілих у складах кримінальних правопорушень проти представників влади. *Держава та регіони*. Серія: Право. 2022. № 3 (77). С. 55–66. DOI <https://doi.org/10.32840/1813-338X-2022.3.6>
8. Давидович І. І. Кримінально-правова охорона представників влади і громадскості, які охороняють правопорядок : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08. Київ, 2007. 252 с.
9. Осадчий В. Проблеми кримінально-правового захисту правоохоронної діяльності : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.08. Київ, 2004. 469 с.
10. Блажівський Є. М. Кримінальна відповідальність за втручання в діяльність за кримінальним правом України : дис. ... канд. юрид. наук. Львів, 2010. 234 с.
11. Бойко А. В. Кримінальна відповідальність за погрозу або насильство щодо працівника правоохоронного органу : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08. Одеса, 2013. 231 с.
12. Габуда А. С. Кримінально-правова характеристика складу опору особам, наділеним владними повноваженнями : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08. Львів, 2012. 21 с.
13. Залялова І. М. Кримінальна відповідальність за втручання в діяльність працівника правоохоронного органу : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08. Донецьк, 2006. 183 с.
14. Ізай І. М. Кримінально-правова протидія втручання в діяльність працівників правоохоронних органів : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08. Київ, 2018. 20 с.
15. Кирбят'єв О. О. Кримінально-правова охорона професійної діяльності працівників правоохоронних органів : дис. ... докт. юрид. наук. Київ, 2021. 446 с.
16. Сийпюкі М. В. Кримінально-правовий захист охоронної діяльності в Україні : монографія. Харків : Панов, 2019. 614 с.
17. Удод А. М. Кримінально-правова характеристика погрози або насильства щодо працівника правоохоронного органу (ст. 345 КК України) : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08. Харків, 2013. 16 с.
18. Контрольний текст проєкту нового КК України (станом на 30 січня 2023 р.). URL: <https://newcriminalcode.org.ua/upload/media/2023/01/30/proyekt-kryminalnogo-kodeksu-ukrayiny-stanom-na-30-01-2023.pdf>.
19. Боровик А. В. Окремі питання диференціації відповідальності за кримінальні правопорушення проти представників державної влади в проєкті нового Кримінального кодексу України. *Теоретичні та практичні проблеми реалізації норм права: матеріали VII Міжнар. наук. конф. (Кременчук, 21–22 січ. 2022 р.)*. Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. С. 210–211.
20. Беленок В. П. Кримінально-правова та кримінологічна характеристика погрози або насильства щодо працівника правоохоронного органу : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08. Київ, 2021. 353 с.

References

1. Statystychna informatsiia [Statistical information]. *Ofis Heneralnoho prokurora*. URL: <https://new.gp.gov.ua/ua/posts/statistika> [in Ukrainian].
2. Vartyletska, I. A., Sharmar, O. M. (2021). Osoblyvosti kvalifikatsii kryminalnykh pravoporushen, vchynenykh v umovakh voiennoho stanu ta osoblyvoho periodu [Peculiarities of the qualification of criminal offenses committed under martial law and a special period]. *Visnyk Asotsiatsii kryminalnogo prava Ukrainy*. № 1 (15). S. 191–206. [in Ukrainian]. DOI: <https://doi.org/10.21564/2311-9640.2021.15.233611>
3. Vozniuk, A. A. (2022). Voienni ta nadzvychainyi stan yak obstavyny, shcho vplyvaiut na kvalifikatsiiu kryminalnogo pravoporushennia abo pryznachennia pokarannia [Vozniuk A. A. Military and state of emergency as circumstances affecting the qualification of a criminal offense or the imposition of a penalty]. *Yurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal*. № 6. S. 308–317 [in Ukrainian]. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-6/69>.
4. Movchan, R. O. (2022). Analiz zakonodavchoho rishennia pro posylennia kryminalnoi vidpovidalnosti za maroderstvo [Analysis of the legislative decision on increasing criminal responsibility for looting]. *Elektronne naukove vydannia "Analitichno-porivnialne pravoznavstvo"*. № 1. S. 281–285 [in Ukrainian].
5. Borovyk, A. V. (2023). Kvalifikovanyi sklad oporu: aktualni pytannia kryminalnoi vidpovidalnosti [Qualified composition of the resistance: actual issues of criminal responsibility]. *Pravo i suspilstvo*. № 1. S. 288–296 [in Ukrainian]. DOI: <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2023.1.42>.
6. Kuznetsov, V. V. (2017). Udoskonalennia kryminalno-pravovoho rehulivannia vidpovidalnosti za zlochyny proty derzhavnogo diiacha [Improvement of criminal law regulation of responsibility for crimes against a public figure]. *Pytannia borotby zi zlochynnistiu*. № 33. S. 23–31 [in Ukrainian].
7. Borovyk, A. V. (2022). Problemy unifikatsii poterpylykh u skladakh kryminalnykh pravoporushen proty predstavnykiv vlady [Problems of the unification of victims in criminal offenses against representatives of the authorities]. *Derzhava ta rehiony*. Seriia: *Pravo*. № 3 (77). S. 55–66 [in Ukrainian]. DOI <https://doi.org/10.32840/1813-338X-2022.3.6>
8. Davydovych, I. I. (2007). Kryminalno-pravova okhrona predstavnykiv vlady i hromadskosti, yaki okhoniaiut pravoporiadok [Criminal legal protection of representatives of the authorities and the public who protect law and order] : dys. ... канд. yuryd. nauk : 12.00.08. Kyiv. 252 s. [in Ukrainian].
9. Osadchyi, V. (2004). Problemy kryminalno-pravovoho zakhystu pravookhoronnoi diialnosti [Problems of criminal legal protection of law enforcement activities] : dys. ... d-ra yuryd. nauk : 12.00.08. Kyiv. 469 s. [in Ukrainian].
10. Blazhivskiy, Ye. M. (2010). Kryminalna vidpovidalnist za vtruchannia v diialnist za kryminalnym pravom Ukrainy [Criminal liability for interference in activities under the criminal law of Ukraine] : dys. ... канд. yuryd. nauk : 12.00.08. Lviv. 234 s. [in Ukrainian].

11. Boiko, A. V. (2013). Kryminalna vidpovidalnist za pohrozu abo nasylstvo shchodo pratsivnyka pravookhoronnoho orhanu [Criminal liability for threats or violence against a law enforcement officer]: dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.08. Odesa. 231 s. [in Ukrainian].
12. Habuda, A. S. (2012). Kryminalno-pravova kharakterystyka skladu oporu osobam, nadilenyim vladnymy povnovazhenniamy [Criminal-legal characteristics of resistance to persons endowed with powerful powers] : avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.08. Lviv. 21 s. [in Ukrainian].
13. Zaliyova, I. M. (2006). Kryminalna vidpovidalnist za vtruchannia v diialnist pratsivnyka pravookhoronnoho orhanu [Criminal liability for interference in the activities of a law enforcement officer] : dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.08. Donetsk. 183 s. [in Ukrainian].
14. Izai, I. M. (2018). Kryminalno-pravova protydiia vtruchanniu v diialnist pratsivnykiv pravookhoronnykh orhaniv [Criminal law counteraction to interference in the activities of law enforcement officers] : avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.08. Kyiv. 20 s. [in Ukrainian].
15. Kyrbiatiev, O. O. (2021). Kryminalno-pravova okhrona profesiinoi diialnosti pratsivnykiv pravookhoronnykh orhaniv [Criminal law protection of the professional activity of law enforcement officers] : dys. ... dokt. yuryd. nauk. Kyiv. 446 s. [in Ukrainian].
16. Syiploki, M. V. (2019). Kryminalno-pravovi zakhyst okhronnoi diialnosti v Ukraini [Criminal legal protection of security activities in Ukraine] : monohrafiia. Kharkiv : Panov. 614 s. [in Ukrainian].
17. Udod, A. M. (2013). Kryminalno-pravova kharakterystyka pohrozy abo nasylstva shchodo pratsivnyka pravookhoronnoho orhanu (st. 345 KK Ukrainy) [Criminal law characteristics of threats or violence against a law enforcement officer (Article 345 of the Criminal Code of Ukraine)] : avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.08. Kharkiv. 16 s. [in Ukrainian].
18. Kontrolnyi tekst proiektu novoho KK Ukrainy (stanom na 30 sichnia 2023 r.) [Control text of the project of the new Criminal Code of Ukraine (as of January 30, 2023)]. URL: <https://newcriminalcode.org.ua/upload/media/2023/01/30/proyekt-kryminalnogo-kodeksu-ukrayiny-standom-na-30-01-2023.pdf> [in Ukrainian].
19. Borovyk, A. V. (2022). Okremi pytannia dyferentsiatsii vidpovidalnosti za kryminalni pravoporushennia proty predstavnykiv derzhavnoi vlady v proiekti novoho Kryminalnogo kodeksu Ukrainy [Separate issues of differentiation of responsibility for criminal offenses against state authorities in the draft of the new Criminal Code of Ukraine]. *Teoretychni ta praktychni problemy realizatsii norm prava: materialy VII Mizhnar. nauk. konf. (Kremenchuk, 21–22 sich. 2022 r.)*. Kremenchutskyi natsionalnyi universytet imeni Mykhaila Ostrohradskoho. Odesa : Vydavnychiy dim "Helvetyka". S. 210–211. [in Ukrainian].
20. Belenok, V. P. (2021). Kryminalno-pravova ta kryminolohichna kharakterystyka pohrozy abo nasylstva shchodo pratsivnyka pravookhoronnoho orhanu [Criminal law and criminological characteristics of threats or violence against a law enforcement officer] : dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.08. Kyiv. 353 s. [in Ukrainian].

Kachynska Olha,

Student of the 3rd year of the Faculty of Law

(Academician Stepan Demianchuk International University of Economics and Humanities, Rivne)

ORCID: <https://orcid.org/0009-0009-9736-7864>

CONCEPTUAL PROBLEMS OF CRIMINAL PROTECTION OF AUTHORITY OF STATE AUTHORITIES

The article examines the conceptual problems of criminal law protection of the authority of state authorities, which relate to the system of crimes and misdemeanors provided for in Art. 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 351, 351-1, 351-2 of the Criminal Code, certain shortcomings of these prohibitions. Directions for solving these problems have been determined.

General information on the number of registered criminal offenses against the authority of state authorities for 2022 is analyzed. The hypothesis is expressed that there is a significant difference between the number of recorded criminal offenses against the authority of state authorities, on the one hand, and the number of criminal offenses in which individuals were served with a notice on the suspicion or proceedings in respect of which are sent to a court, on the other hand, to a certain extent can be explained by errors in the qualification of the specified crimes and misdemeanors, as well as by the difficulties of proving them.

It has been established that problems of criminal liability for encroachment against the authority of state authorities are related to the defects of the system of criminal prohibitions provided for in Art. 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 351, 351-1, 351-2 of the Criminal Code, create difficulties in the qualification of investigated torts, and also make it impossible to create an effective system of criminal legal protection of the authority of state authorities. It is at least about correctness of the qualification of individual cases of these offenses in general and by the totality of criminal offenses in particular; distinguishing them from each other, as well as distinguishing them from related acts, in particular administrative offenses. Mistakes during the qualification of criminal offenses against the authority of state authorities may lead to a violation of the principle of "non bis in idem", the rule of qualification of compound crimes under one article as a single crime, as well as the imposition of a punishment that does not correspond to the nature and degree of social danger of the committed delict.

The most optimal way to improve the basis of criminal legal protection of the authority of state authorities seems to be the reduction of the number of relevant criminal legal prohibitions due to the unification of victims and criminal illegal acts, in particular, as proposed in the draft CC, but with certain reservations regarding differentiation criminal liability for these torts (not all offenses against the authority of state authorities should be recognized as a crime of the first degree), since they differ in nature of public danger.

Key words: criminal law protection, authority, state authorities, criminal offense, resistance, obstruction, threat or violence, interference.